

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 18.10.2024

Vår ref.: 201841751-6 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Godkjenning av metode for klassifisering av aktiveringsformål for bud på balanseenergi

Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) mottok forslag til metode om klassifisering av aktiveringsformål for bud på balanseenergi fra Statnett SF (Statnett) den 5. mars 2024.¹ Metodeforslaget er utarbeidet som følge av krav i forordning (EU) 2017/2195 av 23. november 2017 om fastsettelse av retningslinjer for balansering av elektrisk kraft (EB) artikkel 29 nr. 3.

RME ba den 4. juli 2024 EFTAs overvåkingsorgan (ESA) om å treffe beslutning om metodeforslaget. ESA traff slik beslutning rettet mot RME den 25. september 2024. RME skal sørge for at ESAs beslutning gjennomføres i Norge i tråd med Norges EØS-rettslige forpliktelser.

RME godkjenner Statnetts forslag til metode for klassifisering av aktiveringsformål for bud på balanseenergi.

1. Beskrivelse av saken

1.1 Bakgrunn – EB krever at Statnett legger frem metodeforslag

EB er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1. Forskriften fastsetter handelsregler for balansetjenester, regler om kapasitetsfastsettelse for balansekraft, balanseavregning og balansemarkedet generelt. Retningslinjen legger til rette for at både forbrukerne og produsentene kan delta i balansemarkedet, som skal fungere effektivt på tvers av landegrenser og budområder.

EB inneholder krav om at Statnett skal utarbeide forslag til nærmere angitte metoder og legge disse frem for RME. Noen av disse metodene skal Statnett utarbeide sammen med andre TSOer.² Det følger av EB hvilke metoder som skal utarbeides i samarbeid med andre

¹ Jf. e-post fra Statnett v/ ENTSO-E til RME den 5. mars 2024, jf. vår ref. 201841751-2

² «TSO» er en forkortelse for «Transmission System Operator». Statnett er sertifisert av RME og utpekt av Olje- og energidepartementet (OED) (nå Energidepartementet) som norsk TSO, jf. RMEs vedtak av den 1. juli 2022 hhv. OEDs godkjenning og utpeking av den 7. juli 2022

E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no/reguleringsmyndigheten

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

TSOer, herunder hvilke som skal utarbeides i samarbeid med andre TSOer i relevante kapasitetsberegningsregioner³ eller andre angitte konstellasjoner, og hvilke som skal utarbeides i samarbeid med alle andre TSOer i EØS.⁴

RME skal vurdere slike metodeforslag for eventuell godkjenning etter energiloven⁵, jf. EB artikkel 5, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd.

Ett av forslagene som Statnett skal utarbeide og legge frem for RME for godkjenning, er forslag til metode om klassifisering av aktiveringsformål for bud på balanseenergi, jf. EB artikkel 29 nr. 3.

1.2 Statnetts høring av utkast til metodeforslag

Statnett har etter EB artikkel 10 nr. 1 og nr. 3 en plikt til å gjennomføre høring av metodeforslaget før det ferdigstilles og oversendes RME. De synspunkter som kommer frem under høringen skal tas i betraktning når metodeforslaget ferdigstilles.

Statnett gjennomførte en slik høring i samarbeid med øvrige relevante TSOer fra den 12. september 2018 til den 13. november 2018 gjennom ENTSO-E. Det ble avgitt 28 høringsuttalelser.

1.3 Statnetts oversendelse av metodeforslaget til RME

Den 5. mars 2024 mottok RME forslag til metode for klassifisering av aktiveringsformål for bud på balanseenergi fra Statnett i henhold til EB artikkel 29 nr. 3, jf. artikkel 4 nr. 1.

Metoden er utviklet av Statnett i samarbeid med alle TSOene i EØS.

1.4 Metodeforslagets innhold

Metodeforslaget fastsetter regler for klassifisering av aktiveringsformål for bud på balanseenergi fra manuelle frekvensgjenopprettingsreserver (mFRR), automatiske frekvensgjenopprettingsreserver (aFRR) og erstatningsreserver (RR).

Metoden er gjeldende for aktivering av balanseenergibud som er tilgjengelige på felles budlister, dvs. bud på balanseenergi som er tilgjengelig på de europeiske handelsplattformene for utveksling av balanseenergi for mFRR (MARI-plattformen), aFRR (PICASSO-plattformen) og RR (TERRE-plattformen, som er frivillig og ikke benyttes av Statnett). Metoden gjelder også klassifisering av bud på balanseenergi som først er markert som utilgjengelige for aktivering på felles budlister i hhv. MARI-plattformen, PICASSO-plattformen og TERRE-plattformen, og som senere aktiveres lokalt.

Metoden gjelder ikke for klassifisering av aktiveringsformål for bud på balanseenergi som ikke inngår i felles budlister.

³ Også omtalt som “kapasitetskalkuleringsregioner”

⁴ Island og Liechtenstein deltar ikke i dette

⁵ Lov 29. Juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven)

Metoden fastsetter at aktivering av bud på balanseenergi for mFRR, aFRR eller RR som er aktivert fra felles budliste eller aktivert lokalt etter at budet er markert utilgjengelig for aktivering fra felles budliste, skal klassifiseres til enten aktiveringsformålet balanseregulering eller systemregulering.

Videre angir metoden kriteriene for klassifisering av aktiveringen for formålene til balanseregulering og systemregulering.

Klassifisering som balanseregulering skal benyttes når aktiveringen har som formål å nå reguleringsmålet i henhold til forordning (EU) 2017/1485 av 2. august 2017 om fastsettelse av retningslinje for systemdrift (SO) artikkel 143 nr. 1 og artikkel 144 nr. 1.

Klassifisering som systemregulering skal benyttes når aktiveringen har som formål å håndtere spenningsgrenser, grenser for flyt, opprettholde kortslutningsgrenser, opprettholde dynamiske stabilitetsgrenser, opprettholde reserver med reaktiv effekt, opprettholde reserver for aktiv effekt, samt opprettholde systemmargin, gjenopprette normaldrift, unngå skjerpet drift og unngå nøddriftstilstand.

Metoden fastsetter at TSOen skal anvende disse reglene for aktivering av standardprodukter, når TSOen knytter seg til de respektive europeiske balanseplattformene, jf. MARI-plattformen, PICASSO-plattformen og TERRE-plattformen..

1.5 RMEs anmodning til ESA

Etter å ha vurdert metodeforslaget, rettet RME den 4. juli 2024 en anmodning til ESA om å treffe beslutning om metodeforslaget.⁶

1.6 RMEs forhåndsuttalelse til ESAs utkast til beslutning

Med det formål å ta hensyn til RMEs synspunkter i henhold til EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d punkt (iv), ba ESA den 4. september 2024 om innspill fra RME til ESAs utkast til beslutning.

RME avgav uttalelse den 6. september 2024.

RME vurderte at ESAs utkast til beslutning falt innenfor virkeområdet til EB artikkel 29 nr. 3. RME uttrykte videre støtte til ESAs vurdering av at grensehandelsforordningen⁷ og EB gir både relevant og tilstrekkelig grunnlag for fastsettelse av ESAs beslutning.

RME uttalte at ESAs utkast til beslutning støtter etableringen av de europeiske plattformene for utveksling av balanseenergi fra frekvensgjenopprettingsreserver gjennom anvendelsen av felles metoder. På denne bakgrunn fremholdt RME at det aktuelle utkastet til metode bidrar til å oppfylle EBs formål.

⁶ Jf. forordning (EF) nr. 713/2009 artikkel 8 nr. 1 første avsnitt bokstav b, jf. EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d

⁷ Forordning (EF) nr. 714/2009 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft over landegrensene og om oppheving av forordning (EF) nr. 1228/2003

I vår uttalelse ønsket RME særskilt velkommen de tilpasninger som ESA har fastsatt for å reflektere det relevante rettslige rammeverket i EB og tredje energimarkedspakke, slik dette er innlemmet i EØS-avtalen. ESAs tilpasninger er ikke bare nødvendige, men også hensiktsmessige og velbalanserte for å sikre en homogenisert tilnærming, noe RME fremholdt som essensielt for å sikre markedets funksjon.

RME hadde på denne bakgrunn ingen bemerkninger til innholdet i utkastet.

1.7 ESAs beslutning

ESA traff etter dette beslutning rettet mot RME om metodeforslaget den 25. september 2024. Innholdet i ESAs beslutning er det samme som det RME sluttet seg til gjennom vår forhåndsuttalelse.

2. Regelverk som ligger til grunn for vedtaket

2.1 Grensehandelsforordningen og EB

EB og forordning (EF) nr. 714/2009 (grensehandelsforordningen) er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i Norge som forskrift i medhold av energiloven, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Overordnede rammer etter EB

Formålet med EB er ifølge EB artikkel 3 å:

- a) Fremme effektiv konkurranse, likebehandling og åpenhet i balansemarkedene.
- b) Forbedre effektiviteten ved balansering samt effektiviteten i europeiske og nasjonale balansemarkeder.
- c) Integrere balansemarkeder, fremme mulighetene for å utveksle balansetjenester og samtidig bidra til driftssikkerheten.
- d) Bidra til effektiv og langsiktig drift og utvikling av transmisjonsnett for elektrisk kraft og elektrisitetssektoren i Unionen og samtidig legge til rette for at døgn-, intradag- og balansemarkedene fungerer effektivt og konsekvent.
- e) Sikre at kjøpet av balansetjenester er rettferdig, objektivt, åpent og markedsbasert, unngår urimelige hindringer for inntreden på markedet for nye aktører, fremmer likviditeten i balansemarkedene og samtidig forhindrer utilbørlig konkurransevridning på det indre marked for elektrisk kraft.
- f) Tilrettelegge for deltakelse av laststyring, herunder aggregering av anlegg og energilagring, og samtidig sikre at de konkurrerer med andre balansetjenester på like vilkår og om nødvendig opptrer uavhengig når de betjener ett enkelt forbruksanlegg.

g) Lette deltakelsen for fornybare energikilder og støtte oppnåelsen av Den europeiske unions mål for utbredelse av produksjon av fornybar energi.

Forskrift om elektrisk kraft over landegrensene gjennomfører Norges EØS-rettslige forpliktelser. EB skal derfor tolkes i lys av grunnleggende EØS-rettslige tolkningsprinsipper som prinsippet om EØS-konform tolkning og homogenitetsprinsippet.

Krav om at Statnett gjennomfører høring av metodeforslaget

Før ferdigstillelse av metodeforslaget skal Statnett legge dette ut på høring for aktuelle interessenter, inklusive berørte myndigheter. Dette følger av EB artikkel 10 nr. 1 og nr. 3. Det følger av EB artikkel 10 nr. 2 at en slik høring skal vare i minst to måneder.

Etter EB artikkel 10 nr. 3 skal forslag til metoder som Statnett skal utarbeide i samarbeid med alle TSOene i EØS, offentliggjøres og sendes ut på offentlig høring på EØS-nivå. Til sammenligning skal forslag til metoder som Statnett skal utarbeide i samarbeid med andre TSOer i relevant kapasitetsberegningsregion eller annen nærmere angitt konstellasjon, sendes ut på offentlig høring på det relevante regionale nivå.

TSOene skal etter EB artikkel 10 nr. 6 ta hensyn til de innspill som kommer frem under høringsrunden før de sender endelig forslag til metode til RME for godkjenning.

Rammer for innholdet i metoden

Regelverket oppstiller klare rammer for innholdet i metoden som begrenser anledningen til å utøve skjønn ved utarbeidelse og godkjenning av metodeforslaget. Dette følger blant annet av EB artikkel 29, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Herunder krever EB artikkel 5 nr. 5 at forslaget inneholder en anbefalt tidsplan for gjennomføringen og en beskrivelse av metodens forventede innvirkning på de overordnede målene for forskriften.

EB artikkel 29 nr. 3 stiller krav om at alle TSO-er skal utarbeide et forslag til metode for klassifisering av aktiveringsformål for bud på balanseenergi. Denne metoden skal; a) beskrive alle mulige formål for aktivering av bud på balanseenergi, b) definere klassifiseringskriteriene for hvert mulig aktiveringsformål. Videre stiller artikkel 29 nr. 4 krav om at for hvert bud på balanseenergi som aktiveres fra den felles budlisten, skal den TSO-en som aktiverer budet, definere aktiveringsformålet basert på metoden i henhold til nr. 3. Aktiveringsformålet skal meldes og være synlig for alle TSO-er gjennom funksjonen for aktiveringsoptimering.

Godkjenning

Forslag til metode for klassifisering av aktiveringsformål for bud på balanseenergi etter EB artikkel 29 nr. 3 skal vurderes av RME for eventuell godkjenning. I den forbindelse skal RME koordinere sin vurdering av forslaget med alle relevante reguleringsmyndigheter i EØS, jf. EB artikkel 5 nr. 1, jf. artikkel 4 nr. 1, jf. artikkel 5 nr. 2 bokstav d, jf. nr. 6.

Etter å ha vurdert forslaget, kan RME henvide metodeforslaget til ESA etter EB artikkel 5 nr. 7.⁸

2.2 NEM-forskriften

Det følger av NEM-forskriften⁹ § 2-4 annet ledd at RME skal sørge for at beslutninger truffet av ESA i henhold til EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 blir gjennomført i Norge i samsvar med Norges EØS-rettslige forpliktelser.

2.3 Energiloven

Etter energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a, skal RME ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne metoder for å fastsette vilkår om system- og balansetjenester, planlegging, idriftsettelse eller tilknytning av anlegg i kraftsystemet, som bruk av standardvilkår, den systemansvarliges kapasitetstildeling og håndtering av flaskehalser i overføringsnett, samt utøvelsen av systemansvaret.

3. Begrunnelse for vedtaket

3.1 De formelle kravene til metodeforslaget og beslutningsprosessen er oppfylt

Metodeforslaget er mottatt av RME innenfor Statnetts frist for utarbeidelse av forslaget, og det er gjennomført høring av metodeforslaget i tråd med de krav som følger av EB.

Etter å ha vurdert metodeforslaget, rettet RME den 4. juli 2024 en anmodning til ESA om å treffe beslutning om metodeforslaget.¹⁰ ESA traff etter dette beslutning rettet mot RME om metodeforslaget den 25. september 2024.

RMEs vurdering, vår beslutning om å rette en anmodning til ESA om å treffe beslutning om metodeforslaget, samt ESAs beslutning rettet mot RME om metodeforslaget, overholder gjeldende rammer for slike vurderinger og beslutninger.

De formelle kravene til beslutningsprosessen er dermed oppfylt.

3.2 Vurdering av metodeforslaget

RME vurderer at metodeforslaget oppfylder kravene i EB artikkel 29 nr. 3 ved at forslaget innenfor de gjeldende rammer fastsetter alle mulige formål for aktivering av bud på balanseenergi og definerer klassifiseringskriteriene for hvert mulige aktiveringsformål.

Metodeforslaget skiller tydelig mellom de to formålene for aktivering av bud, som er balansering eller systemregulering. Videre er det listet opp hvilke klassifiseringskriterier som gjelder for hvert av aktiveringsformålene.

⁸ Jf. EØS-avtalen vedlegg IV pkt. 52 og EØS-komiteens beslutning nr. 207/2020 fortalen pkt. 9, jf. forordning (EF) nr. 713/2009 artikkel 8 nr. 1 første avsnitt bokstav b, jf. EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d

⁹ Forskrift 24. oktober 2019 nr. 1413 om netregulering og energimarkedet (NEM)

¹⁰ Jf. EB artikkel 5 nr. 7, jf. EØS-avtalen vedlegg IV pkt. 52 og EØS-komiteens beslutning nr. 207/2020 fortalen pkt. 9, jf. forordning (EF) nr. 713/2009 artikkel 8 nr. 1 første avsnitt bokstav b, jf. EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d

Metodeforslaget gjelder bud som er tilgjengelige på de europeiske handelsplattformene for mFRR og aFRR, som Statnett i henhold til EB artikkel 20 nr. 1 og 21 nr. 1 skal koble seg til. Metodeforslaget definerer aktiveringsformål og klassifiseringskriterier for TSO-ene som aktiverer standardprodukter via disse handelsplattformene, eller aktiverer produktene lokalt etter at budene har blitt klassifisert utilgjengelige på handelsplattformene. Metoden gjelder ikke for klassifisering av aktiveringsformål for bud på balanseenergi som ikke inngår i felles budlister på de europeiske handelsplattformene.

Oppsummert vurderer RME at metodens innhold vil bidra til å oppfylle de overordnede målene som er angitt i EB og at metoden tilrettelegger for opprettelsen av felles europeiske handelsplattformer for utveksling av balanseenergi. Innholdet er i tråd med regelverkets rammer for metoden. Alle prosessuelle krav er overholdt. Kravene til metoden etter energiloven og forskrift om elektrisk kraft over landegrensene, herunder EB, er dermed oppfylt.

Ved sin behandling av metodeforslaget, foretok ESA enkelte tilpasninger som fremgår av ESAs beslutning rettet mot RME av den 25. september 2024. Metodeforslaget med ESAs tilpasninger fremgår av vedlegg I. ESAs tilpasninger endrer ikke det materielle innholdet i metoden.

Etter dette er det RMEs vurdering at metodeforslaget kan godkjennes med det innhold som fremgår av vedlegg I.

3.3 Godkjenningens form

RME finner at innholdet i godkjenningen er bestemmende for rettigheter eller plikter til private rettssubjekter, i dette tilfellet Statnett. RMEs vurdering er følgelig at metoden bør godkjennes ved enkeltvedtak rettet mot Statnett.

4. Vedtak

RME godkjenner forslag fra Statnett til metode for klassifisering av aktiveringsformål for bud på balanseenergi i henhold til energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a, jf. EB artikkel 5 nr. 1, jf. nr. 2 bokstav d, jf. artikkel 29 nr. 3, jf. artikkel 5 nr. 6, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd, jf. NEM-forskriften § 2-4 annet ledd, med det innhold som fremgår av vedtaket vedlegg I.

Statnett plikter etter dette å anvende metoden som systemansvarlig og TSO.

5. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Sigrid Bilstad Neraasen
Førstekonsulent

Godkjent av Tiril Henriksen Norvoll
Seksjonssjef

Tore Langset
Direktør

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:

STATNETT SF

Kopimottakerliste:

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no . RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: <ul style="list-style-type: none">- Skrive hvilket vedtak du klager på.- Skrive hvilket resultat du ønsker.- Opplyse om du klager innenfor fristen.- Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.